

ETSAB_ Curs 2019/2020 SI

TALLER TEMÀTIC: PROJECTE URBÀ i ESPAI PÚBLIC

Professors del Taller

Miquel Corominas (Coord), Màrius Quintana (Coord) i José Manuel Toral.

Idioma: català/castellà i anglès en les correccions

Introducció al taller

La llegibilitat i comprensió de la ciutat està directament relacionada amb el seu projecte urbà. Cal entendre el projecte de la ciutat a partir del projecte de l'espai públic. La ciutat és el lloc de superposició de funcions, de confluència de conflictes i d'expressió de la vida col·lectiva que es concentren als seus espais públics i per això la importància del disseny d'aquests espais.

Les ciutats s'estan re formulant constantment i els espais públics necessiten transformar-se per a adaptar-se a les noves demandes, als nous valors, als nous usos. En les últimes dècades, els espais urbans han passat de ser uns espais definits formalment, amb funcions segregades en molts casos i segurs en els seus usos, a ser espais de major convivència, altament multifuncionals i més versàtils. Cap transformació/re urbanització de l'espai urbà no té sentit si no és per donar un nou valor a l'existent. La potencialitat de les ciutats a les transformacions, està provocant nous reptes i noves solucions dels seus espais públics que el taller vol treballar perquè els alumnes puguin trobar respostes en el camp del projecte urbà, de l'espai públic i del paisatge urbà.

El Taller vol portar aquest debat a l'escola amb un projecte d'espai urbà que s'abordarà des de un treball en grup d'anàlisi i interpretació del lloc fins al disseny individual de l'espai i de tots els seus elements. Alguns espais públics fan una funció estructurant a més del seu valor espacial.

Cas d'estudi

Aquest curs ens centrarem en l'estudi i projecte dels nuclis urbans als municipis del Maresme. Es tracta de seguir els criteris del Pla Territorial que impliquen el desplaçament i soterrament de la línia de fcc, cap el centre dels nuclis urbans. Això implica localitzar l'emplaçament de la nova o noves estacions i com es pot reordenar la nova centralitat.

Cal replantejar la mobilitat en el nucli urbà i sobretot redefinir el paper de front marítim de les ciutats en aquest nou escenari.

Fases del treball

Tot i que el curs es flexible es proposa un calendari orientatiu:

- 1. Visita i anàlisi, lectura crítica dels documents del Pla Territorial i elaboració d'un plànol interpretatiu.
- 2. Anàlisi de la mobilitat actual i seccions viàries actuals principals. 3 setmanes.
- 3. Localització de la nova estació de fcc i planteig d'una nova centralitat

- 4. Reordenació de la mobilitat urbana i noves seccions proposades. 4 setmanes
- 5. Projecte d'urbanització detallat del front marítim 4 setmanes.
- 6. Projecte individualitzat d'una plaça o espai similar 3 setmanes.

Les dates de correccions col·lectives i d'entregues es determinaran al llarg del curs. L'entrega final es podrà realitzar el 19 de desembre de 2019 o el 9 de gener de 2020.

Metodologia docent

Treball en grup al taller amb correccions públiques periòdiques. Treball individual breu al final del curs.

Activitats formatives

Classes puntuals de recolzament al projecte. El taller té un seminari associat.

Sistema d'avaluació

A partir de l'encaix urbà i territorial, les condicions de mobilitat, la innovació projectual, els requeriments espacials i tècnics, i la representació.

Bibliografia

- "L'Espai Públic". Richard Sennett. Edit. Arcàdia. 2014
- "Acupuntura Urbana". Jaime Lerner. Edit. IAAC. 2003
- "De Cosas Urbanas". Manuel de Solà-Morales. Edit. Gustavo Gili. 2008
- "Nuevos Espacios Urbanos". Jan Gehl & Lars Gemzoe. Edit. Gustavo Gili. 2002
- "Cap una cultura urbana de l'espai públic". Miquel Martí, Barcelona 1979-2003. Tesis doctoral inèdita. DUOT, 2004.
- "Plans i Projectes per a Barcelona. 1981-82". Aj. de Barcelona. Àrea d'Urbanisme.
- "Barcelona espai públic". AAVV. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1992
- "Barcelona, Transformació. Plans i Projectes". AAVV. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2008
- "L'Espai Públic Metropolità 1989-1999". AAVV. AMB, 2001
- "Espais metropolitans 2000-2004". AAVV. AMB, 2006
- "Espais metropolitans 2005-2008". AAVV. AMB, 2010
- "Espais metropolitans 2008-2012". AAVV. AMB, 2012
- "ReVisions de la Barcelona Metropolitana 2013-2017". AAVV. AMB, 2018

Barcelona, setembre de 2019

ETSAB_pla 2010 i 2014

Curs 2019-2020 SI

SEMINARI “PROJECTE URBÀ I ESPAI PÚBLIC”

Lligat al taller temàtic del mateix nom

Professor: Miquel Corominas Ayala

- 14 Classes de 2h/setmana;
- Treball de avaluació: Anàlisi dels espais públics (Treball de recerca, presentació i crítica a classe)

L'espai públic

L'espai públic es l'espai més important de la ciutat. Es un espai de forta component física, de relació social, amb una urbanització característica. Es un dels elements més representatius de la ciutat. A més en molts casos estructura la ciutat. El edificis emblemàtics i força activitats urbanes principals es situen sobre els espais públics principals.

La imatge de la ciutat es en molts cops la del seu espai públic.

Objectius

Aquesta assignatura pretén ajudar a desenvolupar el treball projectual del Taller temàtic.

Aquí s'aborda la recerca, anàlisi i crítica de diversos projectes recents d'espai públic estructurant. Projectes pròxims al nostre entorn i altres d'internacionals que siguin rellevants.

L'objectiu principal del curs es que els estudiants, analitzin, visitin i entenguin aquests espais públics, que vegin com s'han urbanitzat i com s'utilitzen. A més de fomentar la capacitat crítica els ajudarà a fomentar el coneixement necessari per desenvolupar el projecte.

Casos d'estudi

Es pren com referent principal la ciutat de Barcelona i els projectes desenvolupats a partir de 1980. També es consideren les actuacions desenvolupades a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i els projectes i realitzacions presentats a les Biennals de paisatge de Barcelona.

Exercici

En grups de dos alumnes es realitzarà la selecció de dos projectes: un de peatonalització i reordenació de la mobilitat en un nucli urbà i un d'ordenació d'un front marítim, que seran motiu d'anàlisi i crítica. El treball es presentarà durant 30 minuts a classe i serà avaluat per alumnes i professor.

Programa del curs

Dirigit pel professor es realitzaran unes classes introductòries i unes visites conjuntes, prèvies a les explicacions del treball de recerca per part dels estudiants.

Avaluació

S'avaluarà el treball de recerca i el seu enfoc, així com la presentació gràfica i el discurs amb una contribució del 70%, 20% i 10% respectivament.

Contingut de les classes curs

1. L'espai públic de la ciutat
2. Els elements del projecte de l'espai públic
3. Introducció als espais públics de Barcelona 1981_2011
4. Visita Ciutat vella i el front marítim
5. Visita Rambla Brasil i Calaix de Sants

Bibliografia

Bibliografia sobre espais públics de la ciutat de Barcelona

- AAVV Plans i projectes per a Barcelona 1981-1982. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1983
- AAVV Barcelona. Espais i escultures (1982-1986). Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1987
- AAVV Urbanisme a Barcelona. Plans cap el 92. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1987 . Separata en anglès
- AAVV Barcelona. La ciutat i el 92. IMPU-HOLSA, Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1990
- H. Cobb, G. Wright, P. Walker, P. Rowe
Prince of Wales Prize in Urban Design, 1990: The Urban Public Spaces of Barcelona 1981-1987.
Harvard University, Cambridge 1991
- AAVV Barcelona espai públic. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1992
- AAVV Barcelona Olímpica. La ciutat renovada. 1986-1992. Holsa Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1992. Versió anglesa
- AAVV Barcelona. La segona renovació. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1996
- RIBA (Royal Gold Medal from RIBA to Barcelona, 1999)
- AAVV 1999 Urbanisme a Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1999
- AAVV Barcelona 1979/2004. Del desenvolupament a la ciutat de la qualitat. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1999
- AAVV Barcelona in Progres. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2004
- AAVV Barcelona, Transformació. Plans i Projectes. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2008
- AAVV 22@ Barcelona. 10 anys de renovació urbana. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2011
- AAVV Barcelona. Paisatgisme urbà. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2011
- J.Farrando
Barcelona. Espais urbans 1981-1991. Ajuntament de Barcelona, 1991
- O.Tarrasó, I. de Lecea, S.Calavera
Barcelona. Espais urbans 1981-1996. Ajuntament de Barcelona, 1996
- J.Henrich, I. de Lecea, S.Calavera
Barcelona. Espais urbans 1981-2001. Ajuntament de Barcelona, 2001
- AAVV Espacios exteriores. Revista tectónica nº 30. Madrid, Octubre 2009

Bibliografia sobre els espais públics de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

- AAVV L'Espai Públic Metropolità 1989-1999. AMB, 2001

- AAVV Espais metropolitans 2000-2004. AMB, 2006
- AAVV Espais metropolitans 2005-2008. AMB, 2010
- AAVV Espais metropolitans 2008-2012. AMB, 2012
- AAVV ReVisions de la Barcelona Metropolitana 2013-2017. AMB, 2018

Bibliografia sobre la Biennial de Paisatge de Barcelona

- AAVV Refer paisatges. Remaking landscapes. I Bienal Europea de Paisatge, Barcelona 1999. Arquithemas 6. FCA, Barcelona, 2000.
- AAVV Jardines insurgentes. Gardens in arms, 1996-2000. II Bienal Europea de Paisatge 2001. Arquithemas 11. FCA, Barcelona, 2002
- AAVV Sólo con naturaleza. III Bienal Europea de Paisatge 2003. Arquithemas 17. FCA, Barcelona 2004?
- AAVV Paisatge: producte/producció. Landscape: Product/Production. IV Bienal Europea de Paisatge 2006. Arquithemas 25. Coac, Barcelona, 2008.
- AAVV Tormenta e ímpetu. Storm & stress. V Bienal Europea de Paisatge 2008. Arquia/temas 29. FCA, Barcelona, 2010.
- AAVV Paisajes líquidos. Liquid Landscapes. VI Bienal Europea de Paisatge 2010. Paysage, Milano, Varese, 2012
- AAVV Bienal Vs Bienal. VII Bienal Europea de Paisatge 2012. 15 años de Bienal. 15 years of Biennial. http://issuu.com/masterpaisatge/docs/dossier_15_a_os_doble_pagina_14_03?e=0/6151497
- AAVV VIII Bienal Internacional de Paisaje de Barcelona: Un paisaje para ti. Paysage, 2014
- AAVV IX Bienal Internacional de Paisaje: Tomorrow Landscapes. Paysage, 2016
- AAVV X Bienal Internacional de Paisaje: Performative Nature. Paysage, 2018

Altres textos

- L.Clotet Del Liceo al Seminario. Arquitectura nº 232. Setiembre-octubre 1981
- I.Solà-Morales
Civic art againts the functional city. Lotus Internacional nº 39. Milano, III/1983
- P.Buchanan
Regenerating Barcelona: Projects versus planning: Nine parks and plazas. The Architectural Review, June 1984
- AAVV La rehabilitació de la Ciutat Vella. Barcelona Matropolis Mediterranea. Quadern central nº1. Barcelona, maig de 1986
- I.Solà-Morales
From the Squares to the Games. Ten Years of Urban Internentions. A&V nº 22, 1990
- O.Tarrasó, J.Henrich
Ronda del Mig. 2G nº 3. GG , III/1997
- AAVV Nou Barris. La nova Barcelona. 1995-1999. Ajuntament de Barcelona, 2000
- AAVV In Favour of the European Public Space. Ten years of the European Prize for Urban Public Space. CCCB, Actar. Barcelona, 2010

<http://www.publicspace.org>

Pere Cabrera

Ciutat Vella de Barcelona. Memòria d'un procés urbà. Ara Llibres. Badalona 2007.

AAVV European Prize for Urban Public Space (Bianual CCCB)

AAVV Urban Squares. Topos. Munich 2002

Jan Gehl, Lars Gemzoe

New City Spaces. DAP. Copenhagen 2001. Nuevos espacios urbanos. GG. Barcelona 2002

Aurora Fernandez Per, Javier Arpa.

The Public Chance. Nuevos paisajes urbanos. a+t. Vitoria 2008

Barcelona, setembre de 2019